SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 28. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 12, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ЛЮТОГО 1991 Ч. 28. РІК XCVIII.

В СССР СУДИТИМУТЬ ОСІБ ЗА ЧОРНОБИЛЬСЬКУ КАТАСТРОФУ

Москва. — Майже п'ять літ після атомової катастрофи в Чорнобилі, совєтський генеральний прокуратор Ніколай Трубин признався, що катастрофу спричинили люди, проти яких будуть висунені незабаром кримінальні обвинувачення. Чимало осіб судитимуть може не за саму катастрофу, як за їхню поведінку після катастрофи, занедбання негайної евакуації населення з чорнобильської зони, припинення гашення вогню і зупинення виходу атомової радіації з пошкодженого трансформатора, байдужість у рятуванні людей від радіаційної загрози, нефахове засипування четвертого бльоку, вивіз затроєної радіацією землі і попелу в райони неохоплені радіацією, тримання місяцями у заморожених вагонах м'яса з чорнобильської зони на одній із бічних залізнодорожних станцій тощо.

В інформації, яку опублікував в газеті „Ню Йорк Таймс" кореспондент Френсис Клайнс у числі з 8-го лютого, не подається, ані прізвищ, ані відповідальних партійних і урядових осіб в Москві, Києві чи Мінську. Очевидно, треба б в першу чергу судити Володимира Щербицького, колишнього, покійного вже, першого секретаря ЦК КПУ, який, однак, як кажуть західні спостерігачі, нічого сам не робив і у всіх справах звертався до кремлівських диктаторів.

Н. Трубин назначив цілу групу слідчих, які повинні встановити хто і за що повинен стати перед судом. У складі слідчих є росіянин, українці і білоруси.

Совєтські злочинці приховували також число людських жертв і ще донедавна подавали число тих, що загинули тільки 31 особи, але тепер кажуть, що „сотні загинули у вогні і від попечення та радіяції". Про наслідки, які триватимуть десятиліття, а може навіть довше, сьогодні мало говорить ся в офіційній совєтській пресі. Майже 200,000 осіб треба було переселити в інші регіони України, щоб зберегти їх від повільної смерти, від різних хворіб, в першу чергу рака.

Прокуратура каже, що винні будуть суджені за недбальство і невикористання їхнього тодішнього урядового становища для рятування громадян, зокрем дітей. Сьогодні, екологічна комісія Верховної Ради УССР, яку очолює депутат Володимир Яворівський говорить про 100,000 заражених атомовою радіяцією дітей.

Не треба виключати, кажуть західні коментатори, що піднесення справи Чорнобиля напередодні референдуму, заповідженого у республіках на 17-го березня, є подумане для рятування престижу уряду диктатора М. Горбачова, вигляди якого вдержатись при владі є дуже малі, — пише Ф. Клайнс.

Кремль незадоволений ходом воєнних дій на Близькому Сході

Москва. — Міхаїл Горбачов виступив з заявою з приводу воєнних дій в районі Перської затоки, висловивши явне незадоволення тим, що збройні сили антиіракської коаліції перевищують повноваження, дані їм Радою Безпеки ООН. При цьому М. Горбачов післав у Багдад свого представника Євгенія Примакова, щоб він звернувся до президента Іраку Саддама Гуссейна з закликом вивести війська з Кувейту і тим самим сприяти закінченню війни.

Попередження Ґорбачова про те, що війська антиіракської коаліції перевищує надані їм повноваження, не відрізняються від заяви, зробленої два тижні тому новим міністром закордонних справ СССР Александром Безсмертних перед поїздкою до Вашингтону.

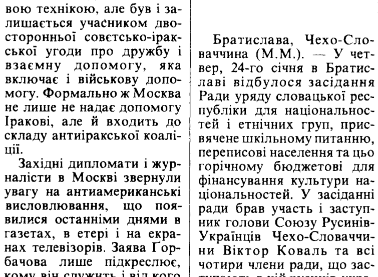
Обі заяви, на думку західних коментаторів, віддзеркалюють становище совєтського військово-промислового комплексу і ортодоксальних марксистів-ленінців. Як одні, так і другі з незадоволенням спостерігають за руйнуванням військового потенціялу Іраку американським летунством і літаками союзників. Багато років Совєтський Союз не тільки забезпечував Ірак всією необхідною військовою технікою, але був і залишається учасником двосторонньої совєтсько-іракської угоди про дружбу і взаємну допомогу, яка включає і військову допомогу. Формально ж Москва не лише не надає допомоги Іракові, але й входить до складу антиіракської коаліції.

Західні дипломати і журналісти в Москві звернули увагу на антиамериканські висловлювання, що появилися останніми днями в газетах, в етері і на екранах телевізорів. Заява Горбачова лише підкреслює, кому він служить і від кого залежить його політична кар'єра.

Хірургія серця тут і в Україні

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Д-р Олександер Валько, відомий спеціяліст хірургії серця Київського Медичного Інституту, приїхав до Ню Йорку на запрошення Українсько-Американської Фундації Охорони Здоров'я, конкретно голови цієї фундації д-ра Любомира Вороха, щоб тут в найкращих лікарнях приглянутися цій техніці хірургії серця, яку тут постійно вживають та удосконалюють.

Саме із д-р Л. Ворохом, д-р Дзвінкою Ворох і д-р Д. Свістелем, гість з Києва приходить до редакції „Свободи", щоб у навечер'я, свого поворотну в Україну розповісти про це, що бачив тут в лікарнях та що бракує в Україні. Його зокрема цікавить операції серця у дітей, які саме в Києві найбільш потребуються. Там, як каже гість, переводять річно біля 5,000 операцій серця, а на відкритому серці для дітей 1,000. Одначе д-р О. Валько стверджує, що в Києві не роблять такого до закінчення першого року життя, а тут він з цікавістю

В редакції „Свободи" (зліва): д-р Дз. Ворох, д-р О. Валько, д-р Д. Свістель і д-р Л. Ворох.

приглядався таким операціям у немовлят, які в ЗСА виконують з успіхом вже від десяти років. Розуміється, тут причина в браку в Україні відповідних до того апаратів та технічного устаткування і д-р О. Валько, побачивши як це відбувається у престижних нюйоркських лікарнях, дуже бажав би впровадити цю ділянку кардіохірургії також в Медичному Інституті у Києві. Ідеться тут, каже гість, не лише про дитячу кардіохірургію, але також про складні вади серця, яких досі в Києві не можуть оперувати із-за браку інструментів та відповідних ліків.

Ми пригадуємо свої розмови із українсько-американськими лікарями в часі

(Закінчення на стор. 3)

ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Київ (УНІАР). — Тут 25-го січня демократична опозиція Київської Міської Ради народних депутатів прийняла звернення до Президії Верховної Ради, до громадських і політичних організацій України, до всіх громадян республіки. У зверненні сказано:

„Дорогі співвітчизники! Всі, кому не байдужа доля України! Зараз Україна напередодні події, яка вирішить майбутнє українського народу — це всесоюзний референдум про союзний договір.

Може статися, що день 17-го березня, коли буде проводитись референдум за сценарієм, дарованим нам центром імперії, стане останнім днем в історії українського народу. Трагічна доля народу нашої України: десятки мільйонів своїх кращих дочок і синів віддав він у ненажерливу утробу імперії під час панування людиноненависницького тоталітарного режиму, а ті, кого ця чорна доля минула — залишилися безправними рабами без своєї історії, без своєї землі, без свого майбутнього. Все це вимагає від кожного з нас усвідомлення надзвичайної історичної значимости своєї позиції щодо антиконституційного референдуму.

Всі люди України! Всі, у кого ще залишилась хоч краплина людяности і любови до своєї землі, до свого народу, до своїх дітей — всі мають сказати рішуче „ні!" нав'язуваному загальносоюзному референдумові.

Ми закликаємо Верховну Раду УРСР провести свій республіканський референдум 10-го березня 1991 року з таким питанням: „Чи бути незалежній Україні?"

Проводити референдум в Україні, чи не проводити, коли і який — це суверенне право народу України — і нікого більше!

Слухняно проводити референдум в Україні під гаслом центру — це кинути український народ на довічне поневолення, а може й фізичне знищення його, бо чорнобильська трагедія чітко показала, що центрові який є головним винуватцем катастрофи, байдуже до нашого народу, до його фактичного вимирання.

Є тільки один шлях до збереження українського народу — це незалежність України фактична, а не декларативна!

Люди України! Будьте пильні! Не дайте себе одурити! Не доведемо до того, щоб наші діти нас прокляли!"

Звернення підписав голова депутатської групи „Незалежність" у Київській Міській Раді народних депутатів П. Клименко.

У Львові переіменують 144 вулиці

Москва. — Московська газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, подала у числі з 31-го січня, очевидно, не без сарказму, що керівники Львівської Міської Ради, „бажаючи побити рекорд Гіннесса", вирішили переіменувати відразу аж 144 вулиці і площі міста.

Передбачається, що проспект Леніна буде незабаром називатися проспектом Свободи, вулиці 17-го вересня (день возз'єднання Західньої України із Совєтською Україною), як пише газета, і Дзержинського стануть називатися вулицями Січових Стрільців і ген. М. Вітовського, — пише в кінці короткої замітки „Ізвєстія".

Українці в Словаччині потерпіли поразку

Братислава, Чехо-Словаччина (М.М.). — У четвер, 24-го січня в Братиславі відбулося засідання Ради уряду словацької республіки для національностей і етнічних груп, присвячене шкільному питанню, переписові населення та цьогорічному бюджетові для фінансування культури національностей. У засіданні ради брав участь і заступник голови Союзу Русинів-Українців Чехо-Словаччини Віктор Коваль та всі чотири члени ради, що заступають в ній русинів-українців, Ян Бицько, Василь Дацей, Микола Мушинка та Василь Турок.

Стан українських шкіл на території Словаччини можна вважати катастрофальним. В шістьох округах східньої Словаччини, заселених русинами-українцями, в цьому шкільному році залишилось лише 17 основних шкіл з українською мовою навчання, однак і в них, як наведено в офіційному звіті міністерства шкіл, всі предмети, крім української мови та музичного виховання, викладаються по-словацьки. Є ще 61 словацька школа, в якій українська мова викладається як необов'язковий предмет, та 54 дитячі садки з русинсько-українською мовою виховання. З гімназій українських залишилася лише одна — пряшівська Гімназія ім. Т.Г. Шевченка. Причини такого катастрофального стану пояснюються байдужістю батьків до національного виховання своїх дітей, однак вони є набагато глибші.

Щодо перепису населення, яке відбудеться на початку березня, було вирішено навести у переписних листках дві колонки для означення національности русинів-українців: „русинська" і „українська".

(Закінчення на стор. 3)

РОКОВИНИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ І ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Ню Йорк. — З канцелярії НТШ та УВАН повідомляють, що обі установи спільно плянують дві конференції в Ню Йорку. Перша, на 23-го лютого — **відзначення 120-річчя з дня народження Лесі Українки. Друга** 16-го березня — у річницю з дня народження Тараса Шевченка; ця конференція організована також при співучасті Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету.

М. ҐОРБАЧОВ БОЇТЬСЯ РОЗПАДУ ІМПЕРІЇ

Москва. — Совєтський генсек Компартії і президент Міхаїл Горбачов, виступаючи на телевізії, закликав громадян Совєтського Союзу відректися націоналізму і сепаратизму і підтримати його програму збереження імперії, бо, мовляв, структура імперії як великодежави захитана і країна котиться по похилій площі у провалля. Диктатор, а може тільки пішак міністерства оборони, внутрішніх справ СССР та КҐБ, закликав виборців піти 17-го березня до урн і проголосувати за збереження імперії в її дотеперішніх рамках.

Знаючи, як голосуватимуть прибалтійські народи, М. Горбачов заздалегідь уневажнив вислідни плебісциту у Прибалтиці, що він і зробив, не зважаючи на те, що своїм потягненням він не тільки порушує усі демократичні принципи побудови правової держави, але також виставляє себе як особу і свій президентський уряд на загальне міжнародне посміховище. Він каже, що сепаратизм прибалтійських народів може змінити стиль життя мешканців цього регіону СССР, а крім того сепаратний плебісцит є повним ігноруванням зарядження союзного уряду про загальний референдум, який повинен відбутися в усіх 15-ох республіках в одному дні, тобто 17-го березня. „Ті, що змагають до виходу з Союзу ідуть дорогою самогубства", — заявив М. Горбачов у своїй 15-хвилинній промові завданням якої було перестерегти республіканських „сепаратистів" перед наслідками і масакрою, подібною до грузинської і литовської, що її приготовляють у двох згаданих міністерствах кагебіст Боріс Пуґо і міністер оборони маршал Дімітрій Язов та суперкагебіст Владімір Крючков.

Критики потягнень і політики М. Горбачова, як, наприклад, голова Міської управи Ленінграду Анатолій А. Собчак кажуть, що своєю настирливістю М. Горбачов може простелити собі шлях у забуття. Отже референдум може перетворитися у вислів недовір'я народів до його особи і його політики і він, схоче цього чи ні, буде змушений зре зигнувати з високого посту, або його до цього кроку змусять „всесильні" імперські чинники, про яких вже була мова вище.

Західні дипломати в Москві, акредитовані кореспонденти і аналітики дивують ся, що інтелігентний М. Горбачов почав застосовувати на переломі XX і XXI століть методи погроз, яких вже позбулись поневолені народи. Горбачов страшить совєтських громадян, що у випадку розпаду імперії обов'язково наступить хаос і братовбивство. Це категорії думання 1917-их років, кажуть політичні спостерігачі. Всі 15 республік проголосили недавно свій суверенітет і у принципі вони, зглядно їхні парламенти, відкидають горбачовський плян побудови „нової" імперії, яка за останніх 70 років існування коштувала їх десятки мільйонів жертв в людях і пограбування їхніх природних багатств.

Крім того М. Горбачова критикують за односторонність. Наприклад, Борісові Єльцину відмовили виступити на телевізії з його версією побудови союзної держави на принципах рівноправности. Опозиційні сили у республіках, включно з Російською федерацією, є змушені користуватися напівлегальними способами, щоб переконати громадян у помилковості поглядів М. Горбачова. Немає також жодного опиту населення, як це буває на Заході. Є тільки укази М. Горбачова, армія, військові частини міністерства внутрішніх справ і КҐБ. Отже, в такій ситуації не тяжко вгадати, як випаде 17-го березня обманливий референдум.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран заявив під час інтерв'ю з чотирма журналістами, що поширення воєнних дій в районі Перської затоки розпічнеться незабаром, можливо ще в цьому місяці. Міттеран підкреслив, що військам коаліції не треба затримуватись довго в Іраку, бо їхнім завданням є звільнити Кувайт, як говориться в резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, а не окупація Іраку. Міттеран виключає вжиття хемічної зброї альянтами. „Не знаю, які пляни мають керівники Іраку і сам президент Саддам Гуссейн, але я не думаю, що нам треба їх наслідувати", — заявив президент Франції, який однак, не виключає, що війна на Близькому Сході може перетворитись у третю світову війну.

АҐЕНТСТВА АССОШІЄЙТЕД Пресс і ТАСС рівночасно повідомили, що у приміщенні Верховної Ради Російської федерації, а зокрема в бюрі голови Верховної Ради РСФСР Бориса Єльцина, відкрили підслухові апарати і антени. Незалежна російська газета каже, що раніше ці кімнати займали агенти КҐБ. Кімнати, про які іде мова, були докладно перевірені приватними спеціялістами і членами Верховної Ради РСФСР у присутності представників прокуратури і двох працівників КҐБ. Вже раніше ходили чутки, що КҐБ підслухове хід розмов в парламенті РСФСР і приватні телефонічні і особисті розмови Б. Єльцина, проти якого звернене тепер вістря урядової кампанії. Газета „Совєтская Россія" продовжує поміщувати на своїх сторінках всякі інсинуації і нібито свідчення військового дорадника Міхаїла Горбачова, маршала Сергія Ахромеєва. Згаданий маршал твердить, що криза в СССР була зумисно створена антисоціялістичними сепаратистами, у таборі яких нібито є Б. Єльцин. Гаврiїл Попов, Анатолій Собчак, Юрій Афанасьєв та інші.

ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ міністрів закордонних справ Великобританії і Сирії, Даґлеса Герда і Фарука ель Шара, яка відбулася в Лондоні, вийшла справа сирійської участі у війні проти окупаційних військ Іраку в Кувайті. Сирійський міністер ще раз підкреслив, що військові частини його країни не будуть воювати на території Іраку. Натомість вони братимуть участь у визволенні Кувайту і оборонятимуть Савдійську Арабію перед евентуальним іракським наступом. Великобританія все одно позитивно оцінює участь Сирії в антиіракській коаліції, з огляду на доказ арабської співучасти у війні проти Іраку.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що керівники республіки Азербайджан перемінили назву, встановили прапор і герб. Досі назва звучала так: Азербайджанська Совєтська Соціялістична Республіка. Тепер вона офіційно називатиметься тільки Азербайджанська Республіка. Дочікни „совєтська і соціялістична" випали. Назву зміни потвердила Верховна Рада республіки. Затверджено національний прапор синього, червоного і зеленого кольорів з півмісяцем і шестикутною зіркою білого кольору. Зараз після схвалення, прапор парадно внесено на залю нарад Верховної Ради і приміщено на почесному місці. Прийнято також постанову про встановлення гербу і національного гимну.

НАСЕЛЕННЯ ЛИТВИ ГОЛОСУВАЛО ЗА САМОСТІЙНІСТЬ

Вільнюс, Литва. — Згідно з інформацією кореспондента газети „Ню Йорк Таймс" Френсіса Клайнса, поміщеної у числі з 11-го лютого, три четверті усіх уповноважених до голосування мешканців Литовської Республіки голосували в неділю, 10-го лютого за самостійність. Пресовий секретар литовського республіканського уряду Ріта Дапкус заявила, що з усіх 87 відсотків підрахованих голосів, за самостійність голосувало 91 відсотків виборців, тобто тих, які брали участь в офіційному референдумі, проголошеному і переведеному урядом Литви, але не признаним совєтським диктатором, генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом Міхаїлом Горбачовим і тими, які стоять за його владою.

Через три години після закриття виборчих льокалів до громадян Литви і некорінних мешканців республіки звернувся зі словом президент Литви Витавтас Ляндсберґис, який заявив, що велико більшістю голосів литовці і мешканці Литви, премігши атмосферу страху і відкритого застрашування кагебістами, голосували за самостійність Литви.

Згаданий кореспондент „Ню Йорк Таймсу" повідомляє з Вільнюса, що референдум перетворився в Литві у свого роду національне свято. В загальному настрій у Вільнюсі і інших місцевостях республіки можна назвати не тільки націоналістичною, але явно антигорбачовською солідарністю усіх мешканців Литви, не зважаючи на національність. Референдум потвердив бажання і право поневолених народів на самостійність і незалежність та засудив репресивну політику Москви, яку вона наміралася тепер застосувати проти свободолюбних народів Совєтського Союзу. Місто Вільнюс, каже Ф. Клайнс, майоріло від національних прапорів литви й інших національних груп, плякатів, антигорбачовських транспарантів. Один з них звучав так: „Американці допоможіть нам розправитися з Саддамом". Очевидно, литовці та інші мали на увазі не диктатора Іраку Саддама Гуссейна, а свого власного „Саддама" Горбачова, який нищить тепер першісні здобутки перебудови і демократизації і діє по засаді: „я тебе породив, я тебе убю".

Як відомо, литовський парлямент був першим, який відкинув пропозицію кремлівських керівників, щоб всесоюзний референдум відбувся 17-го березня, тримаючись засади, що кожна республіка, яка скоріше чи пізніше проголосила свій суверенітет, має право сама визначувати дату референдуму і опрацьовувати питання на бальотах. Прибалтійські народи категорично не погодилися з московським сформуванням запиту на бальоті, який звучить менш більш так: „Чи ви вважаєте за потрібне збереження Союзу Совєтських Соціялістичних республік у новій федерації рівних і суверенних республік, у якому права і свободи громадян будь-якої національности гарантуватимуться однаково". Литовська версія звучала так: „Чи ви згідні з тим, що Литва повинна стати незалежною демократичною республікою".

Немає найменшого сумніву, що нові режимники в Кремлі, армія, міністерство внутрішніх справ і КҐБ, хочуть обдурити черговий раз республіки і втягнути їх в нове довголітнє ярмо, — кажуть західні дипломати і аналітики. Клайнс підкреслює незвичайний феномен. Росіяни, українці, поляки і жиди голосували разом з литовцями за самостійність Литви.

Не зважаючи, що в неділю, 10-го лютого в Прибалтиці розпочались несподівані військові „маневри", населення не застрашилось тим разом побрязкуванням зброєю і масово взяло участь у референдумі. Найближчі дні покажуть, яка буде реакція злісного і розтерзаного М. Горбачова. Але як б вона не була, Прибалтика вже частинно здобула підтримку на Заході тому і останній референдум є реальною річчю, — кажуть політичні спостерігачі.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 7-го лютого, Сенат однолосно схвалив призначення Линн Мартин на пост нового секретаря Департаменту праці в Уряді президента Джорджа Буша. Демократи висловилися прихильно про неї, бо вона є людиною власної думки, що засвідчила коли голосувала проти пропозицій Президента, бо з ними не погоджувалася. Шість сенаторів, чотири демократи і два республіканці, зовсім не брали участи в голосуванні. Л. Мартин приходить на місце Елізабет Долл, яка зрезигнувала минулої осени, щоби очолити Американський Червоний Хрест.

ПЕНТАҐОН ХОЧЕ мати доступ до повітряного простору над Сирією для продовження постійних налетів на Ірак. Одначе Білий Дім покищо не хоче звертатися до Сирії за дозволом. Річард Чейні, секретар Департаменту оборони, та шеф штабу американських збройних сил Колін Повелл заохочують президента Джорджа Буша звернутися до Сирії за дозволом для американських розвідних і іншого роду літаків перелітати понад територією Сирії, щоби обсервувати пошкодження заподіяні налетами союзників. Але дорадники Білого Дому уважають, що Президент не повинен звертатись до Гафеза аль Ассада в цій справі.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА БУША заявив, що після гострої промови короля Йорданії Гуссейна, яка досить захитала дотеперішні твердження Йорданії про її невтральність, поновно розглядатиме всю свою економічну допомогу цій країні. Минулого року Йорданія отримала військової та економічної допомоги від ЗСА на суму 102 міл. дол. На цей рік передбачалося подібну суму, а досі Йорданія вже отримала 57.2 міл. дол., з того 20 міл. дол. військової допомоги, 35 міл. дол. економічної та 2.2 міл. дол. на вишкільні програми. Одначе президент Дж. Буш і секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер заявили, що витягнуть відповідні консеквенції з виступу короля Гуссейна, то, що це так зовсім безкарно не можна пропустити, бо його промова була дуже неспровокованою жорстокою в сторону ЗСА.

ГОЛОВА СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ для справ розвідки заявив минулого тижня, що дав розпорядження перевірити справу вбивства двох агентів Ізраїля, які працювали серед терористичних груп на території Сирії, які були викриті дуже скоро після того, як Сирія отримала від ЗСА точні інформації про діяльність терористичних груп на її терені. Дейвид Борен, демократ зі стейту Оклагома, в офіційному звідомленні сказав, що коли це є правдою, то це буде трагічним знеславленням американського розвідчого апарату. Крім цього це дуже підірвало б довір'я до Америки тих осіб, які працювали на користь ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Можливості перемир'я, миру і дальшого ходу війни

Скликана несподівано президентом Джорджем Бушем пресова конференція у минулий вівторок 5-го лютого мала очевидячки на цілі з'ясувати, чи пак спростувати, кілька вісток, що їх в останніх днях поширили засоби масової інформації. Зробив це Президент у вступній заяві й у відповідях на запити журналістів. Але Буш не хотів розтягати конференції на всі інші справи, що їх не мав на увазі, і тому вся конференція тривала 15 хвилин.

Президент Ірану Гашеміл Рафсанджані заявив на пресовій конференції в Тегерані, що готов узяти на себе ролю посередника у замиренні між Іраком та Америкою і її союзниками. Підкреслив, що готов навіть для цієї цілі особисто стрінутися з Саддамом Гуссейном. Пригадаймо, що Саддам Гуссейн вів проти Ірану восьмирічну агресивну війну, яка закінчилася під натиском збоку Об'єднаних Націй. Саддам був довгий час смертельним ворогом в очах іранців, але так тривало до теперішньої війни, яка продиктувала Саддамові Гуссейнові примирливі жести в бік Ірану, що, будучи мусульманською державою, став по боці Ірану. Названому іранському лідерові залежало на розголошенні його заяви, бо допустив на свою конференцію навіть телевізійних фото-репортерів. Саддам Гуссейн покищо не відізвався на пропозицію Ірану, зате президент Буш привітав іранську заяву, як вияв бажання миру й висловив готовість почути конкретний плян іранського лідера. Але, мовляв, мир можна завжди осягнути, якщо тільки Саддам Гуссейн виконає вимогу Ради Безпеки ООН щодо відтягнення військ з Кувайту і привернення тамошнього леґального уряду. Америка і її союзники — казав Дж. Буш, — не мали і не мають на цілі розбивати іракську державу. Америка не має теж заміру тримати в обширі Перської затоки своє військо довше, ніж треба для виконання головної цілі — звільнення Кувайту й забезпеки миру. Буш зазначив, що з боку Іраку не видно найменших познак, наче б Саддам Гуссейн змінив своє становище і готов відкликати з Кувайту окупаційне військо. Подібну заяву склав державний секретар Бейкер у Конґресі. Другою важливою справою, у якій висловився Буш, були закиди Саддама Гуссейна, що Америка бомбардує відкриті міста і збиває цивільне населення. Буш із притиском запевняв, що американське летунство свідомо не шкодить цивільним людям, і висловив обурення, що Саддам Гуссейн погрожує ставитися до американських коаліційних пілотів, як до воєнних злочинців. Цікаву подав Президент вістку, що він висилає секретаря оборони Ричарда Чейні й голову об'єднаних штабів генерала Колліна Павелла до головної квартири військ в Савді Арабії для інспекції і чекає на звіт від них. Ситуація на воєнному фронті стала ясною однаково з політичного, як і з мілітарного аспекту. Саддам Гуссейн змагає до протягання війни якнайдовше і до поширення її якнайбільше, бо тільки в цьому бачить рятунок для Іраку. Тому він, хоч безуспішно, намагався поцілити ракетами Ізраїль, щоб спровокувати гарячих до відплатних акцій ізраїльців до дії, яка обов'язково прихилила б на сторону Іраку арабські країни, ті, що тепер є у таборі міжнародної коаліції. Саддам Гуссейн, як і деякі інші арабські країни, уважає, що це Америка та Ізраїль воюють проти Ісляму. Західний світ заперечує цю неправду, але вона знаходить прихильні вуха в арабських масах. На щастя для Заходу, це така ясна гра, що Ізраїль з її, хоч і фанатичним прем'єром Іцаком Шаміром, таки не спіймався досі на іракський гачок, ігноруючи іракські ракетні атаки.

З військового аспекту Саддам Гуссейн прагне втягнути Америку до суходільної атаки, рахуючи, що поки американські танки й піхота перейдуть густо замінований шлях до Кувайту з глибокими шанцями — то матимуть такі великі американські людські жертви, що в ЗСА зростуть противоєнні настрої. Це теж ясна гра і про неї одверто говорять американські полководці у своїх інформаційних звітах і про це широко коментує прихильна війні американська „мідія". Вони не скривають, що тактикою міжнародного війська є так довго обмежуватися до бомбардування військових цілей, шанців і бункерів Іраку, поки значно не буде послаблена його оборонна сила.

Поруч із справою війни — на увагу заслуговує одна коротка заява Буша у відповідь на запит журналіста, що заторкнув ситуацію в СССР і відношення Америки до Ґорбачова. Буш відповів, що Міхаїл Ґорбачов є президентом СССР, й американський Уряд зберігає з ним нормальні зв'язки. Буш знає, що Ґорбачов має тепер „страшенні труднощі" і не вірить, щоб у [illegible] часі можна завернути до системи автократії, що б відновило епоху холодної війни...

Микола Світуха

НА ПОРОЗІ СОЮЗНОГО РЕФЕРЕНДУМУ

На основі закону, проголошеного Горбачовим 27-го грудня 1990 року, має відбутися в цілому СССР 17-го березня цього року всенародне голосування або референдум, яким Горбачов старається забезпечити легітимність своєї концепції централізованої союзної системи. Законом передбачується, що право називання референдуму належиться З'їздові Народних Депутатів СССР, а в періодах поміж з'їздами — Верховній Раді СССР. Підготовка і переведення референдуму лежить у руках центральної комісії і республіканських комісій. У референдумі візьмуть участь всі громадяни СССР поверх 18-ти років життя, які мають право голосувати у виборах до Верховної Ради.

У своєрідному „референдумі про референдум" редакція московського тижневика „Литературная Газета" опублікувала в числі за 16-го січня опінії голів Верховних Рад республік відносно запляннованого референдуму. Погляди, висловлені речниками республік, ілюструють великі різниці в наставленні до будь-якого союзного договору, як також і розбіжності про доцільність референдуму.

Борис Єльцин, предсідник Верховної Ради РСФСР, осудив наглядне бажання центру представити текст, схвалений ЦК КПСС і з'їздом Народних Депутатів СССР як договір. „Хто з ким договорюватися?" — запитує Єльцин, стверджуючи, що увесь процес іде не знизу вгору, але згори вниз. „Ми пропонуємо", — заявив Єльцин, — „щоб республіки насамперед заключили договір поміж собою, так як ми це вже зробили з Казахстаном, Білоруссю, Україною, Естонією і Латвією. І ми у Верховній Раді Росії задумуємося, чи потрібний нам такий союз, якщо нам у будь-який момент будуть диктувати волю зверху, не рахуючись з волею республік".

Президент Казахстану Н. Назарбаєв стверджив, що переводити референдум в Казахстані немає конечности. Позиція Верховної Ради Казахстану, виражена в Декларації про державний суверенітет Казахської ССР, є за союзний договір.

Відмінну позицію висловив А. Муталібов, президент Азербайджану. Він за проведенням референдуму, одначе уважає, що кінцеве рішення про референдум — це прерогатива самих республік. Тому питання мусить бути розглянене парляментом Азербайджану, а не накинене згори.

Предсідник Верховної Ради Вірменії Л. Тер-Петросян уважає переведення референдуму безальтернативним способом волевиявлення народу, натомість президент Киргизстану А. Акаєв уважає референдум зайвим, бо, мовляв, потреба союзу є самозрозуміла.

Предсідник Верховної Ради Молдови А. Мошану уважає референдум передчасним, тому що суть самого договору і відношення народу до нього ще не відомі. На його думку лише Верховна Рада республіки має право прийняти остаточне рішення. Подібну думку висловив С. Шушкевич, предсідник Верховної Ради Білорусії, який уважає референдум непотрібним. „Ще неясно — твердить Шушкевич, — який союз ми всі хочемо створити. Після поспішного референдуму питання може лише ускладнитися".

Проти поспішного переведення референдуму висловилися також президент Туркменської ССР С. Ниязов і Таджикської ССР К. Махкамов, хоч обидва вони висловилися за новий союзний договір.

Леонід Кравчук, голова Верховної Ради України, заявив, що „референдум в республіці буде переведений обов'язково, тим більше що питання в нас було поставлене раніше, як на союзному рівні". Кравчук бачить, одначе, серйозну проблему, яку треба вирішити до переведення референдуму. „Мова в тому, що нас не влаштовує концепція союзного договору, зокрема в частині признання суверенітетів республік, а також розподілу повноважностей поміж республіками і центром." Ми, як відомо, ствердив Леонід Кравчук, — виступаємо за союз суверенних держав, у основі якого лежать корінні інтереси республік.

Цілком негативну опінію як про союзний договір, так і про референдум висловили речники Естонії, Латвії і Грузії. Голова Верховної Ради Естонської Республіки А. Рюйтель заявив, що підписати союзний договір Естонія не може, „тому що народ Естонії виразив свою волю про відновлення державної незалежности, якої ми були позбавлені 1940-го року". Заступник голови Верховної Ради Латвійської республіки А. Крастиньш прямо ствердив, що „закони СССР не мають сили на території Латвійської республіки". Питання внутрішньої політики СССР не відноситься до компетенцій Верховної Ради Латвійської республіки".

В подібному тоні висловився і предсідник Верховної Ради Грузії З. Гамсахурдія, стверджуючи, що „Грузія де-юре завжди залишалася незалежною... Відновлення фактичної незалежности — це наша ціль,... так, що немає потреби якогось повторного декляруванння незалежности".

Наявна розбіжність позицій республік і центру дає підстави сумніватися, чи саме переведення референдуму вистачить, щоб уважати це ключове питання союзного договору вирішеним. В деяких республіках треба передбачувати широко закроєну акцію бойкоту в парі з заявами республіканських Верховних Рад про те, що вислід референдуму не буде мати юридичного значення і не зобов'язуватиме республіки підписувати накинений ЦК КПСС договір. Навіть введення надзвичайного стану і президентського правління на територіях найбільш „неслухняних" республік не розв'яже цього Гордієвого вузла.

Оксана Сновидович

Нетлінний скарб душі

„Очі — дзеркало душі" — якось прийшло мені на думку давнє народне прислів'я, коли вперше запізнався з „недалекими" нашими сусідами, які без зайвої церемонії назвали себе: Володимира і Стефан. Попередньо ніколи не прагнула звіритися в справедливості народньої мудрости — вона беззаперечна. Щиро вірю, що таки більшість очей віддзеркалюють духовний зміст людської натури. Та й чим більше маю можливости спілкуватися з цією чудовою родиною, переконуюся, що як до кожна, так і до дружини Бог був однаково щедрим, бо наділив їх серця нетлінним скарбом- почуттям добра і любови до ближнього. А вони не розгубили його в часи лихоліть та життєвих негод, несуть цей жар донині, примножуючи добрими справами.

Ми розташувалися в покою невеличкої хатини — „позамиської вілли". Вітальня — так іменують в Україні кімнатку для гостей. Це справді „вітальня", бо нема тут нічого зайвого, але по-родинному тепло і затишно, вітає кожен куточок. Якимсь дивним чаром віє від керамічного глечика, чарівно розписаного в традиційному орнаменті Гуцульщини, чи манить в гори карпатський краєвид. Через вікна заглядають ялинки, вкриті сніжними пелеринами, а ген вниз спить скутий кригою ставок. Можливо, так було на їх рідному Прикарпатті.

Пан Стефко вмостився у фотелю під розкішним вазонком, що „загарбав" півстіни. Як дбайливий господар, турбується про наш влаштунок. Пані Влодзя готує смачну каву — зосереджена над цим старовинним напитком і, як у кожну справу вкладає частку свого серця.

Як коротко ми знайомі, а видається — цілу вічність. Лагідна вдача, співучий голос, а головне — людяність, щирість, тактовність і... відвертість думок. Погодіться, якості які не так часто поєднуються в характері однієї особи. Все складає невимушене оточення, бо як приємно почуваєшся у товаристві, де знаєш, що тут ти очікуваний, що до тебе розчинена душа господарів.

Теорію добра людина засвоює з перших днів життя, згодом її усвідомлює розумом, але приклад людяності й взаємопрозуміння проносить впродовж років. Та не достатньо бути добрим, треба ще й вміти виразитися через добрі вчинки, щоб люди відчули як горнеться твоя душа до них, яким полум'ям палає твоє серце.

Власне ця родина — це тип людей скромної вдачі, які поспішають робити добро, не чекаючи хвали, та й не люблять дитирамбів. „По що вони? Хай скромна молитва вдячности буде змовлена від щирого серця", — якось сказала господиня дому. „Для нас найбільшою подякою є кілька українських слів, написаних дитячою рукою", — додав пан Стефко. А діти пишуть, дякують за дарунки від Святого Миколая, за все добро, яке роблять для них їх покровителі, за блага, бо ця родина надає матеріяльну підтримку українським дітям в Бразилії, надсилають пакунки обездоленим в сиротинцях Польщі. Рівно з тим дбають не тільки про матеріяльну сторону їх життя, прагнуть, щоб гармонійно розвивалися майбутні громадяни планети — закупили бандури, щоб дзвеніла українська пісня поза межами України, щоб знали діти, з якого роду походять і де їх коріння було. Про все це довідалися від найближчих знайомих, але не від самих господарів дому, бо природна скромність та власні поневіряння підсилили в їх душах внутрішнє почуття обов'язку дати підтримку тому, хто гостро її потребує.

Наша розмова продовжується на різні теми — новини усюди так багато, і в Ню Йорку, і в Україні — вечора замало. До подій, що вирують на рідній землі, не залишилися байдужими: і там душа болить. Та обличчя спокійні, лиш ніжна синява очей змінилася на колір зимового надвечір'я, зрадивши внутрішнє хвилювання і пережиття.

Догоряє вечір. Час додому. Тепер прощання. „До скорої зустрічі", — всміхається кутиками очей пані Влодзя. „До найскорішого побачення", — говорить дружній погляд господарів. Тут слова зайві.

А зустрічі справді чекаєш з нетерпінням, бо знаєш, що буде вона цікавою і змістовною, від неї залишиться приємний спогад. Спасибі долі, що дарує такі незабутні хвилини. Низький уклін людям, які не вміють егоїстично жити для себе. Сердечна дяка і моїм новим знайомим за родинне тепло до мене, що на цій землі, такій далекій від України, де навіть від слова „чужина" віяло холодом, мені віддали часточку свого невичерпного тепла душі.

Яр. Рудницький

ЩЕ ОДИН ЕКЗИЛЬНИЙ УРЯД

Щоденні воєнні події на Близькому Сході приковують увагу стратегів, політиків, економістів, не згадуючи про родини тих, що на далеких фронтах борються проти окупації Кувайту іракськими військами. „Як день, як ніч тяжкі вражають нас новини...", — сказав би Максим Рильський. Дехто говорить уже про — Третю світову війну, а дехто порівнює телевізійні воєнні звідомлення до спортових ігор на екрані. І тут слушно пише О-КА, що глядачі не зовсім здають собі справу з того, що повбивані „актори" не встануть після боротьби й не підуть „додому", як у звичайних телевізійних передачах, („Свобода" з 26-го січня 1991 року).

Актуальність щодення війни притьмарила собою один із важливих аспектів її — заіснування нового екзильного уряду в модерній історії, а саме уряду Кувайту еміра Жабера аль-Ахмада аль-Сабаха. Разом із своїми міністрами під проводом голови уряду прем'єр-міністра Садда аль-Абдуллаха аль-Сабаха, вони урядують у тимчасовому осідку в місті Таїф, уступивши перед окупаційними арміями Саддама Гуссейна на терен заприязненої Савдівської Арабії. Із свого екзильного осідку вони керують не тільки дипломатичними представництвами в світі, але й своєю кувайтською армією, що бере участь у спільній боротьбі за визволення батьківщини.

Немає сумніву в тому, що екзильний осідок кувайтського уряду багато в дечому різниться від осідку на рідній землі. Замість окремих будинків для поодиноких міністерств, у Таїфі треба приміщуватися в окремих готелевих кімнатах; замість штабу урядовців треба вдоволитися одним чи двома секретарями; замість технічних вигод, треба погодитися з найконечнішим бюровим влаштуванням, при цьому щасливо збереженими документами банково-торговельного характеру, що їх удалося перевезти при евакуації й цим зберегти документацію міжнародних акцій, бондів та інших вартісних паперів на суму понад 100 більйонів долярів. Екзильний уряд Кувайту „має з чого жити", може оплачувати не тільки свою армію, але й усю бюрократію та її діяльність. Його фінансова база — запорука успішних акцій на міжнародному терені й гарантія існування його самого на відповідному рівні при високому стандарті життя й праці.

Екзильний уряд Кувайту піклується не тільки собою, своєю бюрократією й армією в Савдівській Арабії. Маючи доволі фінансів, він допомагає кувайтцям, що проживають у Европі, Америці, Австралії й у інших країнах. Кожен громадянин Кувайту має можливість одержати місячну платнюпідмогу з державної скарбниці. Нічого дивного, що кувайтський міністер скарбу Алі аль-Халіфа аль-Сабах, що має своє друге бюро в Лондоні, Англія, найбільш діяльна особа на „внутрішньому" кувайтському фронті. Не треба тут окремо підкреслювати, що джерелом багатства країни була олива.

Ще перед війною уряд розв'язав усі політичні партії й вони тепер у екзилі не існують. Уряд діє на понадпартійній всенаціональній основі, кожен кувайтський громадянин має рівні права перед законом, поклоняється Аллахові й виконує свої обов'язки, як громадянин Кувайту й підданий монарха, еміра — князя з роду Сабахів. Кувайтський патріотизм випливає не з почуття приналежности до якоїсь партії, а з відданости державі, народові та його традиціям. Щодо цього Кувайт подібний до Тибету з його екзильним Далай Лямою й національно-релігійною системою життя. Голова держави тибетанців, недавній Нобеліст миру, живе в екзилі й має цілковиту підтримку своїх землякив в Тибеті і поза ним.

Заіснування екзильного кувайтського уряду в 1990 році має своє значення для теорії й практики міжнародного права. Всупереч деяким ученим, що вважають екзильні уряди за фікцію, кувайтський приклад виразно це заперечує. Подруге, уряд Кувайту в Таїфі має свою політичну вагу. На політичній шахівниці світу він грає свою ролю, з ним рахуються й у міжнародних колах, він має прихильників майбутнього вільного Кувайту, його дипломатичні представники діють у різних країнах світу.

Врешті є й морально-релігійний аспект цієї справи: кувайтці прив'язані до свого еміра та національно-релігійних традицій і за них готові принести жертву. Вони твердо вірять, що прийде день визволення їхньої країни, що окупація Іраком Кувайту незабаром закінчиться й „засяє сонце волі золоте". Не треба забувати, що за ними є ООН і західні альянти. Це скріплює їх теж морально.

Підсумовуючи, можна сказати таке: Екзильний уряд Кувайту є понадпартійний, легітимний із міжнародно-правного погляду, політично й економічно вповні забезпечений, морально-релігійно підбудований. Як такий він має всі дані на тріюмфальний поворот у свояси після усунення окупації країни.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО СВ. П. Б. ЛОНЧИНУ

Треба висловити признання українській громаді Дітройту за те, що вона гідно вшанувала пам'ять д-ра Б. Лончини 26.х.1990. („Свобода" ч. 9 з 1991 року). В добре продуманих доповідях про нього майже всебічно висвітлено його багатогранну діяльність і згадано навіть неопубліковані досі його праці, в тому переклад „Божественної комедії" Данте.

Все ж, на мою думку, неслушно вилишено одну з важливих його книжок, що вийшла в Авгсбурзі в 1948 році й досі є неперевершеним підручником еспанської мови: „Estudiamos el espanol" (Естудіямос ель еспаньоль 310 стор.). Як тодішній дорадник підручниково-словникових видань д-ра Романа Смука, представника ЗУДАК в Західній Европі, підписаний рекомендував йому тоді видання цього підручника для проспективних українських переселенців у еспаномовні країни Південної Америки і припильновував його друкування в друкарні А. Білоуса в Авгсбурзі. Підручник вийшов накладом 7,000 примірників у листопаді 1948 року й виконав свою важливу ролю в житті українських переселенців до південної Америки в половині XX століття. Що більше, цей підручник і досі не втратив своєї практично-педагогічної вартости, хоч і належить до рідкісних книжок у ЗСА й Канаді.

Яр. Рудницький
Мотреаль, Кве.

Вячеслав Ризцов (Харків)

ногою...

Доньці Ярославі

Не треба печалі!
А душу затисне —
Зіграй на роялі
Улюблену пісню.
Дівча тонкостанне,
Ти кажеш з журбою,
Ніяк не дістанеш
Педальки

Тікаєш.
Та в серці озветься
Не чуте ніколи,
Покличуть
Мажори й мінори...
І вдарять,
І бризнуть
Вали океанні...
І зродиться пісня —
Великою станеш!

Олекса Біланюк

МОЛОДЕЧИЙ ТАБІР „ЗЛУКА" В КАРПАТАХ

Українська молодь — це майбутність України, усім це ясно. Ясно також, що велике число українських дітей у східніх областях України виростає в російськомовному оточенні, без належної свідомости своєї національної спадщини. Подібно виростають українські діти, що живуть під польською владою на Засянню і в переселенні на заході Польщі. Найчіткішу національну свідомість безумовно посідає молодь в західніх областях України, головно у Львівщині. От якби так звести українських дітей з чужомовних середовищ з галицькими дітьми у спільних літніх таборах!

Така ідея зродилась в Команчі, лемківському селі Бескидах, в розмові групи молодих львівських мандрівників з місцевим священиком отцем Бібкою. Один з цих мандрівників, львівський професіоналіст Юрій Гайда, взяв собі цю ідею до серця, з'єднав охочих допомагати йому, і так в результаті відбувся від 14-го по 29-те серпня 1990 року перший такий спільний табір, що його названо „Злука".

Середньошкільники віком від 12 до 16 років з'їхались до Львова із Щеціна, Вроцлава, Перемишля і Запоріжжя. Організатори табору зустрічали усіх приїжджих. Перших три дні гостив молодь гуртожиток Львівського торговельно-економічного інституту. Разом з львівськими учасниками усіх таборовиків було 50. У цих перших трьох днях запізналися з чудовою архітектурою старинного Львова і його музеями, побачили виступ „Пісні з-за грат" ансамблю „Не журись" та провели зворушливі хвилини на Личаківському цвинтарі біля могил героїв, що згинули за волю України. Зі Львова молодь перевезено до туристичної бази „Трембіта" поблизу Славського в Карпатах. На відкритті цієї гірської частини табору діти з Польщі та Запоріжжя пережили вперше урочистість піднесення національного прапора і відспівання національного гимну. Програма табору включала мандрівки на гору Захара Беркута, до криниці Івана Франка, на гору Високий Верх та до пам'ятника природи Писана Криниця. До табору завітав з чудовим виступом ансамбль бандуристок „Чарівні струни". Одухотворений настрій у таборі, спільні співи, танці й забави так зачарували бандуристок, що більшість з них лишилася у таборі декілька днів!

До самоусвідомлення майбутніх громадян України причинилася також їхня участь у впорядкуванні могили жертвам сталінізму біля церкви в Славському. Табір завершено походом на гору Маківка, освячену кров'ю січових стрільців. Загальне бажання підлітків приїхати на такий табір знову і їхні вологі очі під час прощання — найкращий доказ, як успішними були дні „Злуки".

Нам тут на Заході годі навіть уявити собі труднощі, що їх довелося подолати організаторам, щоб здійснити цей табір. Ініціяторам табору, а головно його керівникові Юрієві Гайді, належить найвище признання за невсипущу працю в підготові і переведенні табору „Злука". В свою чергу Ю. Гайда висловив свою глибоку вдячність усім організаціям і окремим особам, що причинилися до успіху цього великого діла.

Підготова табору „Злука-2" вже почалася і є всі підстави надіятися, що він пройде з не меншим успіхом. Цим разом Ю. Гайда бажав би бачити серед учасників теж українську молодь з Пряшівщини та Югославії. Він також дуже радо вітатиме учасників із Західньої Европи, ЗСА і Канади.

Минулого літа, якраз перед початком табору, я мав приємність зустрітись у Львові з Ю. Гайдою — він син професора Романа Гайди, мого колеги по професії. З повною відповідальністю можу твердити, що годі уявити собі кращого і більш відповідального керівника такого табору. Батьки, що бажають збагатити життя своїх дітей незабутніми признями і переживаннями, можуть з повною довірою віддати своїх дітей на два тижні під опіку Ю. Гайді. Точніші інформації про табір „Злука-2" можна отримати прямо від Ю. Гайди, пишучи йому на адресу: УССР, 290070 м. Львів, вул. Чукаріна, 24, кв. 33, або від львівського керівництва „Пласту", з яким він тісно співпрацює.

Особи, які мають змогу передати хоча б скромну допомогу організаторам табору „Злука-2", можуть бути певні, що їхня підтримка принесе рясні плоди. Ясно, що наші пожертви для рідного краю ми повинні в основному спрямовувати до установ, що належать до Координаційного Комітету Допомоги Україні. Та коли час до часу вирине відповідальна і багатонадійна індивідуальна ініціятива, думаю, що її теж треба в міру нашої спроможности підтримати. Ініціятиву таборів „Злука" вважаю гідною такої підтримки.

Хірургія...

(Закінчення зі стор. 1)

III Світового Конґресу Українських лікарів літом 1990 року та їхні враження із відвідин лікарень в Києві та у Львові. Усі вони стверджували брак відповідного приладдя, брак ліків та інших засобів для кращого лікування.

Це підтверджує тепер також д-р Д. Свістель, який побував у Києві у вересні минулого року і приглядався серцевим операціям. На його думку техніка їх стоїть принаймні 20 років позаду цього, що в цій ділянці відбувається в ЗСА.

— З чим ви однак повертаєтеся домів? — питаємо д-р О. Валька — розуміючи, що українські хірурги в Україні, а зокрема в Києві, хоча добрі фахівці, без відповідних апаратів та ліків не можуть дорівняти хірургам в ЗСА.

— Я багато побачив, навчився і тепер каще розумію яка важлива є для нас, лікарів, виміна поміж лікарями з України і тутешніми. А при тому важлива також для нас справа придбання відповідного технічного приладдя, яким можуть нам допомогти лише лікарі та відповідні установи з діяспори.

Тут вже пояснює нам справу цієї виміни д-р Л. Ворох. Він каже, що Українсько-Американська Фундація Охорони Здоров'я саме поставила собі за завдання двосторонню виміну лікарів і в тому напрямі співпрацює із Київським Медичним Інститутом, як також з іншими подібними інституціями в Україні. Ідеться про те, щоб тут приїжджали лікарі та медсестри і вивчали тутешню техніку та бачили як працюють лікарі в ЗСА, а рівночасно, щоб лікарі із ЗСА їхали в Україну і показували своїм товаришам по званні своє знання і свою техніку. В цьому напрямі підписано відповідне договорення, наслідком якого були вже тут гості з України, тепер побував д-р О. Валько, а після нього в скорому часі мають тут приїхати троє лікарів і дві медсестри на тримісячний перевишкіл в американських лікарнях. Розуміється, крім цієї „людської" виміни, д-р Л. Ворох знає великі потреби українських шпиталів на медичне принаддя, ліки та інші засоби для кращого служіння пацієнтам. Він має однак надію, що багато із таких інструментів та машин можна буде здобути від великих американських підприємств медичного приладдя, яким залежить на тому, щоб мати можливість постійно постачати свій товар в Україну.

Ми ще заторкуємо справу знання англійської мови, яка так важлива для тих наших земляків, що приїздять до ЗСА на відвідини і науку. Нам пояснюють присутні лікарі, що у їхньому званні це не так ключева справа тому, що лікарі в цілому світі послуговуються латинськими назвами, але д-р О. Валько розповідає, що тепер, зрозумівши важливість знання англійської мови, прикладають в Медичному Інституті більше уваги її навчанню. Він також вияснює нам побудову та працю медичних інститутів, які таки найкраще сконцентровані в Києві, де кожна ділянка має свій окремий інститут, що одночасно має нагляд над цією ділянкою медицини в цілій Україні.

Охорона здоров'я і піднесення рівня його в Україні — це одна з найважливіших ділянок науки, але і щоденного життя. Тому кожна допомога Україні в тому напрямі — це також допомога нашим близьким та рідним. Бож не можна ніколи знати, хто з них захворіє та як дуже він буде потребувати якнайкращої лікарської опіки.

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Чикаґо гордиться випускниками „Рідної Школи"

Щороку в Чикаґо відбувається святкова вечеря, роздача свідоцтв і забава для матурантів школи українознавства, яку провадить Товариство „Рідна Школа" вже понад 10 років.

Традицію святкових матуральних вечер започатковано ще в 1980 році автором цих рядків, Ґ. Ванджурою і тодішнім матуральним комітетом. В 1989—90 шкільному році матуральний комітет управи Товариства очолювала мґр Оленка Прийма, колишня директорка нашої школи. Комітет і цим разом підготовив чудовий і для матурантів незабутній вечір.

Заля була прикрашена стилізованими вазами з вишивками та стилізованими весняними квітами, що також причинилося до витворення надзвичайно милої та теплої атмосфери, в якій всі провели цей незабутній вечір. За так гарно прикрашену залю ми є вдячні в першу чергу О. Мороз, як рівно ж М. Рихтицькій.

Залю вщерть виповнили родичі, свояки і гості матурантів. Під проводом мґр Н. Хойнацької, учительки історії, і під звуки маршу, написаного д-ромХойнацьким, матуранти парадно ввійшли до залі і після відспівання студентського гимну засіли за почесним столом. Після вступного слова мґр О. Прийми, в якому вона привітала присутніх і звернула увагу на незламний характер української нації, навіть після Чорнобиля, гостей привітали учні Оксана Дудич і Наталія Гірняк.

Слідувала точка урочистого передання свічечки освіти студентами 11-ої кляси (Христина Еліяшевська, Я. Мельник, Т. Прийма і О. Дудич) учням 10-ої кляси (Катерина Голіян, Дарія Ганцевич, І. і А. Матвишин), яка йде до матури в 1991 році. Після цієї зворушливої церемонії почалася святочна вечеря. Молитву перед вечерою провів о. митр. М. Бутринський, один з наших духовних опікунів і ревний покровитель школи (два інші духовні опікуни — о. крил. В. Климчук і о. протоієрей С. Женьчух).

Після смачної вечері з прощальним словом до матурантів звернулася директорка школи мґр Н. Скорин. Вона сказала матурантам, що їх труд і навчання в школі українознавства дали їм не тільки більше знання, але й загартували їх до навчання в університетах. Рівно ж підкреслила потребу плекання любови до всього українського і шанування своїх коренів, бо тоді будуть вони добрими громадянами не тільки нашої громади, але й держави, в якій живемо.

Голова Товариства інж. Ю. Рихтицький, прощаючи матурантів, звернув увагу на події в Україні і заохочував до співпраці з цілою громадою у допомозі відродженню України і в збереженні прекрасної української мови в діяспорі, бо вона не є тільки милозвучною, але є ключем до всіх слов'янських мов. Голова Товариства вручив в імені Товариства „Рідна Школа" в Чикаґо Є. Зуб, довголітній учительці нашої школи, грамоту, якою її надано звання Визначної Громадської Діячки за її труд і вклад в українське шкільництво. Подібні Грамоти на протязі останніх 10-ти років одержали, між іншим о. митр. М. Бутринський, д-р Р. Дражньовський, мґр О. Прийма, св. п. мґр Н. Скорин, мґр Я. Проців, мґр Л. Скорин, А. Мудра, мґр Л. Маркевич, Д. Грушецький, інг. Б.Гірняк, д-р А. Мельник, мґр Н. Хойнацька, М. Мандзій та інші.

Слідувала урочиста роздача дипломів. Учителі матуральної кляси і директорка приступили до почесного стола з дипломами та матуральними дарунками. Директорка поодиноко викликала учнів, подаючи при цьому короткий життєпис та пляни на майбутнє даного учня. Учні здали матуру з різним успіхом і матуральна комісія признала першунами: Андріян Кузич, Ярема Мельник і Тома Прийма. Друге місце здобули: Наталія Гірняк і Оксана Дудич; третє місце здобула Оксана Саєвич. Інші матуранти були: Наталія Гриневич, Христина Гриневич, Христина Еліяшевська, Григорій Зейтун, Доріян Мороз, Тамара Федчина і Лідія Хринівська. З приємністю стверджуємо, що до матури приступили всі учні матуральної кляси і всі здали матуру.

Після роздачі матуральних дипломів студенти першуни виступили з короткими прощальними промовами, а саме: Андріян Кузич, Ярема Мельник і Тома Прийма. Всі три першуни в своїх промовах підкреслювали вартість українознавчих студій і висловлювали в різні способи вдячність учителям за їх жертвенний труд в нашій школі, а родичам дякували, що дали їм змогу учащати до української школи. Учні виявили їх оптимістичний погляд на майбутнє і їх ролю в нашій громаді. Ці слова підбадьорили всіх нас, як учителів, членів Управи Товариства так і родичів, бо відчули ми, що наш труд не йде на марно, а українська громада збагачується новими свідомими членами.

Банк „Певність" і щаднича каса „Самопоміч" зложили при тій нагоді, як щороку, щедрі датки на школу. Окрім цього щаднича каса „Самопоміч" відкрила кожному матурантові щадниче конто з першим вкладом, дарованим касою. Щире спасибі обом банкам за їх щедру підтримку нашої школи.

Опісля матуранти та їх приятелі забавлялися під звуки оркестри до ранніх годин.

Інж. Ю. Рихтицький

Українці...

(Закінчення зі стор. 1)

Найбурхливішою на засіданні ради була дискусія навколо бюджету для фінансування культурної діяльности національностей. Після довгих дебат було вирішено бюджет Театру ім. Олександра Духновича залишити на рівні минулого року, мабуть тому, що він змінив не лише свою первісну назву „Український Національний Театр", але й взяв курс національної орієнтації на „русинізм". Всі його останні прем'єри поставлені „по-русинськи". Піддуклянський український народний ансамбль, який є складовою частиною Театру ім. О. Духновича, теж змінив назву на „Пульс" За те театр похвалено і „нагороджено" дев'ятьма мільйонами крон.

Союз Русинів-Українців Чехо-Словаччини, який не відмежовується від української нації і культури і не підтримує екстремний русинський сепаратизм, було „покарано" зниженням дотеперішніх дотацій на половину: з восьми на чотири мільйони крон. В цьому зараховані і видатки на пресу: „Дуклю", „Дружно Вперед", та „Нове Життя".

Поза бюджетом союзу забезпечено фонди для видавання молодечої преси національних меншостей, включно з українським дитячим журналом „Веселка", який буде виходити один раз у місяць.

Представники недавно створеної „Русинської оброди", яка не має жодної членської бази, вимагали для своєї організації півтора мільйона крон, однак їх проєкт було відхилено, оскільки „Русинська оброда" не подала у міністерство культури відповідної заяви.

Дискусія членів ради часто виходила за рамки обговорюваних проблем. Ориґінальною була заява „експерта" у закарпатському питанню Яна Бицька про те, що українську мову на Закарпатті запровадив комуніст Олекса Борканюк.

На рушничку щастя — сумівська пара

Молода пара Ксеня і Ярослав Мороки.

Осередок СУМ ім. пол. Дмитра Вітовського в Палатайні (біля Чикаґо) є в тому щасливому становищі, що ряди його активного членства поповнюються свіжими силами, переважно власних вихованців. Ці колишні юначки й юнаки з часом перебирають провід діяльности осередку.

До них належать і Ксеня Добровольська та Ярослав Мороко. Вони обоє ходили до школи українознавства, яка існує при осередку. Відбули вони також у свій час „ікс" таборів на оселі СУМ в Барабу, Висканснн. Сьогодні обоє мають за собою закінчені вищі студії в ділянці фінансів і працюють професійно. Знаходять вони час і на громадську працю — обоє є членами управи осередку.

20-го жовтня 1990 року відбулося їхнє вінчання. Це був радісний день як для батьків і родин інж. Мирона і Оксани Добровольських та Аркадія і Стефанії Мороків, так і для численної „сумівської родини" в Палатайні. Обі родини, між іншим, „з давніх давен" є дійсно активними в житті української громади чи то в осередку СУМ, Відділу ОЖ ОЧСУ ім. Олени Пчілки, чи 31-му Відділі ООЧСУ і УНС.

Молоду пару повінчав у соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо о. Мирон Панчук. Відтак запрошені гості, з близька і з далека, взяли участь у розкішній весільній гостині в елеґантній бенкетовій залі Фантен Блю на передмісті Чикаґо. З особливо далеких сторін були гості з України - з родини молодої, подружжя Дарія і Тарас Васиики, котрі зложили також зворушливий привіт. А зі сторони родини молодого прилетів з Австралії його вуйко Микола Мороко.

Перед весільною гостиною відбулася традційна частина з благословенням батьків та з короваєм. Цією церемонією, як і цілю весільною гостиною, вміло провадили старости: д-р Богданна Добровольська, сестра Ксені, та Яослав Сидоренко.

Від управи осередку СУМ привіт і побажання зложив д-р МиронВасюнець. Він — один із тих місцевих юних сумівців, які тепер очолюють управу.

Раділи численні гості цим українським весіллям. І мабуть, не один бажав молодій парі — Ксені і Славкові Морокам, щоб своїй дальшій спільній життєвій мандрівці йшли слідами своїх батьків і так як вони зуміли поєднати добре родинне життя з професійною працею та зі зрозмінням до потреби бути активними чи то в наших церках, чи в українській громаді.

Володимир Кусик

ГОЛЛИВУД, ФЛЬОРИДА
10,000 дол.
НА ПОТРЕБИ РУХУ В УКРАЇНІ

На терені української громади в Голливуді, Фльорида, з днем 18-го лютого 1990 р. заіснував і почав діяти Комітет Сприяння Народному Рухові в Україні.

За ДІЛОВИЙ рік 1990 на банкове конто РУХ-у вплинуло понад 10,000 долярів. Пожертви зложили такі особи:

$2,891.50 — бл. п. Емілія Кулик;
$1,000 — Р. і О. Дзюбинський;
$500 — Е. і В. Дзюбинський;
$400 — Р. і Е. Войнарівський;
$300 — Л. і А. Гусак;
$245 — Л. Богдан;
$231 — Відділ УАКРади в Голливуді;
по $200 — о. С. Біляк, В. і Г. Гришко, О. Кузів;
по $100 — М. Дудка, Е. Прозен, О. Пел, І. і С. Хоптій, М. Курман, Г. і М. Воскобійник, П. Горієнко, Р. і І. Гант, А. Рибак, О. і Я. Головацький, В. і І. Олійник, Д. Ґрамняк, Українсько-Американський Клюб в Пальм Біч;
по $50 — В. Василевська, В. і І. Туртяк, М. Шупер, І. і А. Сухаренко, А. і А. Ваглай, С. і Т. Фаберовський, Е. Короленко, В. Кива, І. Сарвадій, І. і І. Богданів, Ю. і А. Шелак, Е. Бережна, М. Данилюк, П. Потопник, П. Гарматій, П. і Л. Доброноженко;
по $45 — М. Посипайло, А. Медвідь;
по $25 — М. Опока, Н. Лотоцька, А. Василів, П. і А. Войнів, Р. Стек, П. і А. Слюсаренко, П. і В. Козак, К. Годівська, Ю. Буксар, В. Васюта, Н. Николенко;
по $23 — з імпрези Р. і Т.;
по $20 — П. і В. Корнієнко, П. Пелюхівська, А. Костишин, Н. Щербак, Д. Кислиця, І. Вродка;
по $10 — А. Фотій, М. Фрольова, О. Струк;
по $5 — О. Бойко, Н. Дмитренко, Т. Гарбарук.

Всім жертводавцям, що сповнили свій обов'язок супроти РУХ-у, щира подяка.

Ераст М. Дзюбинський, орг. реф.

ПОДЯКА

З Божої волі дня 31-го грудня 1990 року відійшов у вічність

св. п. проф.

ІВАН БОДНАРУК

Складаємо щиру подяку Преосвященному Владиці Інокентієві Лотоцькому, о. митратові М. Бутринському, о. М. Панчукові, О. Г. Лончині, о. Р. Козакові та о. протодияконові М. Орищукові за похоронні відправи.

Сердечна подяка за прощальні слова д-р М. Харкевичеві, Ю. Назаревичеві й інж. С. Ґоляшеві.

Дуже вдячні тим, що несли домовину: д-р Я. Данилишинові, В. Дичієві, дир. П. Стасеву — колишнім учням Стрийської Гімназії та д-р П. Вигінному.

Щире спасибі всім, що взяли участь у похоронних відправах і за пожертви складені на Служби Божі та харитативні цілі.

Дружина — ЛЕОНТІЯ
Сини — РОСТИСЛАВ І БОГДАН з родинами

Пожертви складено на:

Служби Божі	$ 230.00
Семінарію у Львові	25.00
Український Національний Музей, Чикаґо, Ілл.	25.00
Український Культурний Осередок у Чикаґо	1,540.00
Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля	1,170.00
Товариство Української Мови — ТУМ (висилка книжок в Україну)	795.00
Разом	$3,785.00

В ПАМ'ЯТЬ ПЕРШОЇ РІЧНИЦІ СМЕРТИ
батька нашого побратима-чорноморця „НЕЛЬКА"

сл. п.

ВОЛОДИМИРА КОЛЦЯ

довголітнього приятеля пластової молоді

складаємо 150 дол. на фонд
ВІДРОДЖЕННЯ ПЛАСТУ В УКРАЇНІ

Володимир і Діді Бутенко
Богдан і Тамара Ґуран
Гриць і Ліда Костинюк
Зенко і Ірка Онуфрик
Любомир і Люба Шміґель
Володимир і Ірма Пилишенко

Ділимося сумною вісткою
з рідними, приятелями та знайомими,
що в п'ятницю, 8-го лютого 1991 р. по короткій недузі
на 69-му році життя відійшов у вічність
наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ

сл. п.

ВАСИЛЬ ЖОВНІР

Залишив у горю:

дружину — АННУ
дочку — ЛЕСЮ з двома внуками
сина — ПЕТРА з дружиною ЕНН і внуком
сестру — КАТЕРИНУ з родиною в Україні
та ближчу і дальшу родину в Україні

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 11-го лютого 1991 р. в українській католицькій церкві св. Покрови, Трой, Н. Й., а опісля на український цвинтар св. о. Миколая у Вотервліт, Ню Йорк.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОДЯКА

Дня 22-го грудня 1990 року
відійшов у вічність з волі Всевишнього
наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ДІДО, РІДНИЙ

бл. п.

ЯРОСЛАВ СТРІЛЬБИЦЬКИЙ

Цією дорогою складаємо нашу щиро-сердешну подяку за похоронні відправи — Парастас, Панахиди та Службу Божу Всечеснішим отцям: нашому дорогому родинному приятелеві о. митрат. Романові Ганкевичеві, Гамілтон, Онт., Канада; о. Тадейови Рудніковн, парох Вотерлорду, Онт., Канада; Rev. Robert Tucceri, **нашому парохові з Едґертон, Огайо; о. Михайлові Кузьмі, пароховi Мішавока Інд.**

Наше сердешне спасибі дорогій родині, всім друзям, приятелям, знайомим за вислови співчуття особисто и листовно, за квіти та за участь у похоронах. Зокрема зворушлива подяка шкільному товаришеві покійного Маці Яремичеві, який приїхав з Дітройту, Миш., зі своїм сином. Дякуємо нашому дорогому приятелеві д-рові Боданові Масикові і його дорогій дружині, які приїхали з Толідо, Огайо. Спеціяльно щиро дякуємо за дякування під час Служби Божої і похоронних відправ родині Вербяським, що приїхали з Мішавока, Інд. Дякуємо З. і А. д-р Осічукам, Г. і П. Горохові, всім нашим приятелям з православної церкви, а спеціяльно нашим сватам К. і Е. Ковалям та родині Чебикінам і всім, яких не вичислили особисто.

Дякуємо за вінки і квіти — К. Коваль; Р. і Т. Задерей; В. і З. Коваль; М. Чебикін; M. & R. Schnelker; J. & N. Hechox M. & N. Brandt; R. Bireley; родина Brand; родина Jemenez.

В пам'ять покійного вплинули пожертви на слідуючі цілі:

На ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ:

$100.00 — **д-р Б. Масик;**
$50.00 — **З. і А. Осінчук,** H. Beach;
$40.00 — **Інж. П. і М. Бобрек,** Dr. D. Weiner, **Г. і П. Горох;**
$25.00 — **д-р Р. Смик, родина Базалі, Р. і І. Припхан, О. Городиський,** H. Rochette;
$20.00 — R. & M. Augspurger, **М. Гнатенко, Б. Шарко;**
$10.00 — M. Grussing, L. Huffman, E. & K. Curtis;
$5.00 — **Ґ. Боровий,** S. & J. Brickley, L. & E. Steciak, M. Oberlin, E. Bakon, S. Lahrman.
Разом **$565.00**

На НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

$100.00 — **д-р П. Джуль.**
Разом **$100.00**

Нехай Всевишній Господь винагородить усіх вас своїми ласками.

РОДИНА

Відзначення Січневих роковин в Ню Гейвені

Пластун Д. Тібодо в асисті сумівок Х. Гузик і О. Юречко складає вінок в пошану героїв, що впали за волю України.

Стараннями Українського Комітету Америки, Відділ Ню Гейвен, урочисто відзначено 73-ті роковини проголошення незалежности Української Народної Республіки і 72-гі роковини Акту Соборности. 9-го січня делеґація Відділу УККА під проводом голови Відділу д-ра Михайла Снігуровича відвідала посадника міста Ню Гейвену Джана Даніелза. Під час цієї авдієнції посадник підписав Проклямацію для вшанування цих роковин та визначив день 22 січня „Днем Української Незалежности в Ню Гейвені". Подібну Проклямацію видав також кілька днів пізніше новообраний ґубернатор стейту Коннектикат Ловел П. Вайкер. В уботу, 19-го січня в залі української католицької церкви в Ню Гейвені відбулася святочна академія на прославу цих роковин. Відкрив її голова Відділу УККА Ню Гейвен. Святочну доповідь виголосив д-р Ярослав Туркало, заступник голови. Відчитано проклямації: ґубернатора — Адріянна Мельник, абсольвентка УРШ, посадника — Левко Черепаха, учень IX кляси УРШ. В мистецькій частині Віра Черни (сопрано) під фортепіяновий супровід Филис Амендол відспівала (у двох виступах): „Любіть Україну", „Горить моє серце", „Ти воскеснеш, Україно", „Забути образ твій", і цикл трьох пісень — „Весільна", „Хміль" і „Весільна ніч". Її виступ був переплетений деклямацією Зені Луців: „На Софійській площі" і спраці мистецькою деклямацію мґр Лідії Хоми, член Екзекутиви УККА Ню Гейвену, „Батьківщині" (О. Дріченко) і рецитацією „Монолог Чорнобильця" (В. Ящун). Академію започатковано національним гимном, а закінчено піснею-молитвою „Боже Великий, Творче Всесильний".

На другий день, в неділю, 20-го січня, після Божественної Літургії в наміренні українського народу в українській католицькій церкві відбулася на Центральному Гріні мирна маніфестація в обороні прав України на самостійну соборну державу. В годині 12-ій зібралися відділи українських ветеранів, пласту і СУМА з прапорами і численне українське громадянство біля пам'ятника американським воїнам. Прибула теж велика делеґація балтійських народів з прапорами та численними транспарантами.

Маніфестацію відкрив після відспівання американського гимну д-р М. Снігурович. Він з'ясував її ціль та привітав литовських, латиських і естонських представників та передав дальше ведення програми проф. Іванові Телюкові, заступникові голови УККА, Відділ Ню Гейвен. Проф. Телюк представив посадника міста Джана Даніельса, який після короткої промови відчитав видану ним Проклямацію. З черги промовляла конґресмен Роза де Лоро, Джозеф Кармуза, голова литовсько-американської громади, та д-р Як Ракфельдт, голова Аліянсу балтійських народів стейту Коннектикат. Пластун Дам'ян Тібодо в товаристві сумівок Христі Гузик і Оленки Юречко зложили вінок під пам'ятником американських воїнів в пошану героїв, що впали за волю України. Проф. Телюк подякував усім промовцям, підкресливши, що всі вони виступали проти поневолення України та Литви, Латвії і Естонії московським імперіялізмом. Вступну і кінцеву молитву провів о. Роман Големба, парох УКЦ в Ню Гейвені. Маніфестацію, яка тривала майже годину, закінчено відспіванням українського національного гимну. В час маніфестації 21 і 22 січня повівав із високої щогли на площі український прапор поруч американського.

В ЧИКАҐО ВІДЗНАЧИЛИ СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

„В історії українського народу було багато неукраїнців, що стали українськими націоналістами. Пані й панове, я є однією з них!" — такими словами, під вибух рясних оплесків, звернулася до присутніх на бенкеті в Чикаґо Пейшенс Гантворк, на якому 20-го січня українська чикаґська громада відзначала 73-тю річницю української державности та 72-гу річницю соборности.

П. Гантворк промовила до присутніх м'яким і теплим жіночим голосом, але голосом, в якому було чути відвагу, ясність погляду та глибокий оптимізм. Своє зацікавлення українським народом П. Гантворк пояснила тим, що люди часом вибирають іншу національність тому, що знаходять у вибраному народі щось цінне і величне. Такі вартості П. Гантворк знайшла в українському народі, і тому „він (народ) займає в моїм серці особливе місце", — сказала вона.

Жінка Року П. Гантворк отримує нагороду від Л. Казанівського (зліва) і О. Бараника.

Будучи великою оптимісткою, П. Гантворк твердо переконана в перемозі української справи, а її оптимізм є для неї стимулом до активної праці на користь українського народу. Вона говорила, що колись було важко щонебудь почути про Україну. Вона підкреслила, що сьогодні ми вже щораз частіше зустрічаємо інформації про справи України. Вона вважає, що в Америці поволі приходять до змін в загальних поглядах на справу України. Як приклад, навела факт, що навіть часопис „Вашінґтон Повст" починає частіше говорити про розподіл Совєтського Союзу і при тім заторкує українське питання. Зі зміною поглядів у загальній опінії на Совєтський Союз йде до зміни, на її думку, в поглядах офіційних американських чинників. „Так мусить бути, бо немає ніякої рації на існування Совєтського Союзу в його сьогоднішній формі", — сказала вона.

Закінчуючи свій виступ, П. Гантворк звернула увагу на те, що українська громада в Америці використала відносно малий відсоток свого потенціялу в справах зовнішної діяльності. Може прикро було слухати такий закид, одначе наскільки ця догана слушна. Спитаймо себе, що ми, одинцем і разом, зробили, щоб придбати серед американського політичного світу активістів, що є за розподіл Совєтського Союзу із позитивним ставленням до українських справ. В критичний сьогодні час для нашого народу — це дуже важна справа для нас всіх.

Пейшенс Гантворк живе у Фініксі, Арізона, а за професією вона адвокат. Вона дійсно є українською активісткою. У сферу праці на користь українського народу включилася з часів події з Мирославом Медведем, пізніше зацікавилася справою оборони Івана Дем'янюка, була інструментальною в тому, що не прийшло до офіційної зустрічі свого часу між асоціяціями американських і совєтських правників, а сьогодні працює активно, щоб довести, що підписання нового союзового договору не є в інтересах ані окремих республік, ані вільного світу.

Під час свого виступу на бенкеті в Чикаґо П. Гантворк була нагороджена плякетою Української Жінки Року, а заслугу тієї нагороди присутні підтвердили вставанням з місць. Ця ще відносно молода, але із завзяттям жінка своєю присутністю та притаманним їй оптимізмом надала особливого настрою на цьогорічних святкуваннях свята державности в Чикаґо.

Святкування відбулося в Культурному Осередку парафії свв. Володимира і Ольги. Започатковано його внесенням національних прапорів, що виконали члени молодіжних організацій СУМ, Пласт та ОДУМ. Американський гимн відспівала Галя Левунь-Павлик, український — всі присутні. Відкриття святкового бенкету зробив інж. Орест Бараник, голова Ілинойського Відділу УККА, попросивши присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою поляглих американських вояків у війні з Іраком, брутально вбитих совєтськими військами литовських патріотів та українських патріотів, яких невинно запроторено до тюрем. Він також прочитав листа до президента Буша, під яким підписувалися всі, що прийшли на свято.

На господаря святкового бенкету був попрошений Левко Казанівський, спеціяльний асистент губернатора стейту для етнічних справ. Інвокацію на бенкеті провів Владика Іннокентій, який подякував Господеві за той дар, що ним втішався наш народ в час проголошення наших державницьких актів. Усний привіт зложив для зібраних олдермен Луїс Ґуітера. Він підкреслив, що хоч ми є заанґажовані у визволенні Кувайту, то однак не сміємо забувати про Україну, бо всі, що змагаються за свободу, потребують підтримки. Почесне місце за президіяльним столом на бенкеті зайняли єпископ Іннокентій, пастор Гарбузюк, представники українських громадських та фінансових інституцій. Від архиєпископа Константина був письмовий привіт. На святкуваннях наших державницьких актів були присутні та зайняли місце за президіяльним столом представники Білорусії, Куби, Румунії, Німеччини, Естонії, Словаччини, Болгарії, Чехії та Литви.

У мистецькій частині під час бенкету виступили Михайло Городиський, який виконав три пісні: „Ой, чого ти дубе", „Дивлюсь я на небо" і арію з опери „Запорожець за Дунаєм", та Олена Гірна. Вона виконала дві точки на скрипці та заспівала дві пісні — „Слово" Степового до слів Лесі Українки та „Спи, дитино моя" Людкевича. Акомпаньювала виконавцям Надя Савин.

Святочне слово на бенкеті виголосив ред. Орест Питляр. Аналізуючи наші державницькі акти, доповідач зупинився ширше на питаннях нашої національної свідомости.

Як вже було згадано, на бенкеті Пейшенс Гантворк була нагороджена заслужено почестю Української Жінки Року. Додатково були ще відзначені на бенкеті грамотами Анастазія Хариш за свою активну діяльність в Союзі Українок, очолюючи Управу Окружного Комітету Відділів Союзу Українок протягом багатьох років та будучи цінним працівником жіночого руху взагалі. Були також відзначені грамотами інж. Іван Деркач та Олекса Дземюк, відомі не тільки як щирі патріоти, але також як щедрі меценати на різні загальноукраїнські та релігійні цілі. Був також відзначений інж. Мирон Лущак, вояк УНАрмії, працівник СУМ, та довголітній активний член управи Відділу УККА.

Свято-бенкет закінчено молитвою, яку провів пастор Олекса Гарбузюк.

В сам день річниць, тобто у вівторок 22-го січня на площі перед собором свв. Володимира і Ольги відбувся традиційний віськовий апель, яким керував інж. Степан Голяш. На апелі були присутні українські комбатанти, шкільна молодь та громадяни. Під час апелю були піднесені національні американський та український прапори. На апелі було присутнє духовенство. З православного собору св. князя Володимира був присутній о. Степан Женчух, від собору свв. Володимира і Ольги — о. Мирон Панчук та з катедри св. о. Николая о. Андрій Шагала, який провів молитву на апелі.

Лука Костелина

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ВОЛОДИМИРА Л. БАРАН, член УНС Відд. 75-го Т-ва „Запорозька Січ" в Дітройті, Миш. померла 9-го грудня 1990 року на 73-му році життя. Нар. 18-го жовтня 1917 року. Членом УНС стала 1969 року. Залишила у смутку сестру. Похорон відбувся 12-го грудня 1990 року на Каділляк Меморіял в Ґарден Вест.

Вічна їй Пам'ять!

Павло Павлик, секр.

МАРІЯ ШИМОНЧУК, член УНС Відд. 42-го ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж. померла 27-го жовтня 1990 року на 69-му році життя. Народжений в селі Заздрість, Україна. Членом УНС став ла 1961 року. Залишила у смутку мужа Василя, дочку Надю з мужем Петром; внуків Петрусю й Ігоря; братів Григорія і Пвала в Україні. Похорон відбувся 30-го жовтня 1990 року на цвинтарі Сідар Ловн в Клифтон, Н. Дж.

Вічна їй Пам'ять!

І. Котляр, секр.

КАТЕРИНА ДРОСЯК, член УНС Відд. 11-го ім. св. Михаїла в Джанставні, Па. померла 29-го листопада 1990 року на 70-му році життя. Нар. 13-го квітня 1920 року в Джанставні, Па. Членом УНС стала 1943 року. Залишила у смуту мужа Михайла, сина Михайла мол., дочку Катерину Беверлі, братів Михайла і Волтера та шестеро внуків. Похорон відбувся 1-го грудня 1990 року на цвинтарі св. Володимира в Джанставні, Па.

Вічна їй Пам'ять!

Іван Сілений, секр.

МАРІЯ МАГОЛАЧ, член УНС Відд. 305-го в Магоней Сіти, Па. померла 20-го серпня 1990 року на 80-му році життя. Нар. 5-го березня 1910 року в Корнінґ, Н.Й. Членом УНС стала 1939 року. Залишила у смутку три дочки — Стефанію, Марґарету і Филіс Енн. Похорон відбувся 24-го серпня 1990 року на цвинтарі св. Марії в Магоні Сити, Па.

Вічна їй Пам'ять!

М. Гентош, секр.

КАТЕРИНА ЯНКУС, член УНС Відділу 158-го ім. Б. Хмельницького в Бруклині, Н.Й. померла на 76-му році життя. Нар. 1913 року в Бруклині, Н.Й. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку дочку Каролину Ґерґель з мужем Джеймсом, двох внуків Джеймса і Тому, брата Михайла Кравчука і дві сестри — М. Куліш і Л. Вілей. Похорон відбувся 30-го жовтня 1990 року на цвинтарі св. Івана в Ню Йорку.

Вічна їй Пам'ять!

Управа Товариства

ІВАН БАШЛЯК, член УНС Відд. 133-го ім. Богдана Хмельницького в Нюарку, Н.Дж., помер 9-го січня 1991 року на 75-му році життя. Нар. 1915 року в Денисові, Тернопіль, Україна. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Евгенію, доньку Ольгу і сестер Марію Закамарок і Анну Фармус в Канаді. Похорон відбувся 12-го січня 1991 року на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Леськів, секр.

НЕСТОР СТОЦЬКИЙ, член УНС Відд. 471-го ім. ґен. Т. Чупринки в Монтреалі, Канада, помер 31-го грудня 1990 року на 77-му році життя. Нар. 1913 року в Україні. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Зінаїду і сина Юліяна Ігоря, та дальшу і ближчу родину в Україні. Похорон відбувся 2-го січня 1991 року на цвинтарі Кот де Мож в Монтреалі, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЛЮТОГО 1991 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо про чисельну участь. На річних зборах вибрано нову Управу в такому складі: І. Хомко, предс., Варвара Тижбір, заст. предс., Ю. Котляр, фін. секр., В. Марущак, рек. секр., Марійка Дупляк, прес. реф. Опікуни хворих: Анастазія Марущак, В. Оліярник. Прапорщики: В. Гавроняк - С. Коваль. Мужі довір'я: В. Гаргай - І. Зєльонка. Господар: Анастазія Хомко. Контрольна Комісія: С. Косьцьолек, гол., С. Журавський і Р. Галабурда — члени. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 3-го БЕРЕЗНЯ 1991 р.

Омага, Небраска. Річні збори Т-ва „Карпати" 356-го Відд. о год. 11:30 ранку в приміщенні церковної домівки. На порядку нарад: звіти і вибір нової Управи на 1991 рік. Проситься членів прибути на збори. — Управа.